

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
PROKURATOR GENERALNY

Do druku nr 608

Warszawa, dnia 22/09 2024 r.

1001-1.0280.196.2024

dot. SPS-WP.020.180.5.2024

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA K2

L.dz. DS-1804-388-2024

Data wpływu: 26.08.2024

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 lipca 2024 r., SPS-WP.020.180.5.2024, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (druk sejmowy nr 608), przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Projekt został wniesiony przez grupę posłów z Klubu Parlamentarnego Koalicja Obywatelska.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu celem proponowanych zmian normatywnych jest wprowadzenie zakazu trzymania psów na uwięzi, które jest zachowaniem niehumanitarnym, przegradzającym się niejednokrotnie w formę znęcania się człowieka nad zwierzęciem i prowadzącym w efekcie do wrastania łańcucha w jego skórę, zaniku mięśni, przerostu pazurów, przymarzania skóry zwierzęcia do łańcucha, czy nawet do podłoża na którym ono przebywa. Problem ten dotyczy głównie tzw. psów podwórkowych przypiętych łańcuchem do budy. W ocenie projektodawcy jedyną dopuszczalną formą ograniczenia ruchu dla psa, poza warunkami mieszkaniowymi,

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-WP.020.180.5.2024

Data wpływu 26.09.2024

w których on przebywa, jest odpowiednio dostosowany do tego kojca. Projektowane przepisy precyzują przy tym warunki techniczne jakie powinno spełniać takie pomieszczenie.

Analiza przedstawionych w projekcie rozwiązań prowadzi do wniosku, że przyjęty w nich kierunek zmian *in genere* zasługuje na pozytywną ocenę. Rozwiązania te są odzwierciedleniem wieloletnich postulatów organizacji pozarządowych i aktywistów zajmujących się ochroną zwierząt.

Tym niemniej zauważenia wymaga, że w świetle obowiązującego art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm.) zabronione jest trzymanie zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały dłużej niż 12 godzin w ciągu doby lub powodujący u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz niezapewniający możliwości niezbędnego ruchu, przy czym długość uwięzi nie może być krótsza niż 3 m. Proponowana nowelizacja tego przepisu sprowadza się do wprowadzenia zakazu trzymania psów na uwięzi, co powoduje, że jego dyspozycją nie będą objęte pozostałe zwierzęta domowe. W efekcie tych zmian zwierzęta domowe, inne niż pies, pozbawiane zostaną dotychczasowej ochrony prawnej wynikającej z podanej regulacji.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że poza psami na uwięzi mogą być trzymane również inne zwierzęta domowe, takie jak koty, a biorąc pod uwagę zachodzące zmiany społeczne i kulturowe także fretki, króliki czy inne podobne zwierzęta. Wyznacznikiem jest tutaj zawarta w art. 4 pkt 17 ustawy o ochronie zwierząt definicja „zwierząt domowych”, w myśl której przez „zwierzęta domowe” rozumie się zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub w innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza.

W tej sytuacji pod rozagę należy wziąć ewentualną modyfikację projektowanego art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt i zastąpienie zapisu „Zabrania się utrzymywania psów na uwięzi.” frazą „Zabrania się trzymania zwierząt domowych na uwięzi.”, co w pełni będzie oddawać istotę nowych unormowań.

Równocześnie zauważyć należy, że konsekwencją zmiany brzmienia art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, w wersji zaprezentowanej w projekcie, zawężeniu ulegnie

zakres penalizacji wykroczeń z art. 37 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie zwierząt*, które określają zabronione zachowania skierowane przeciwko dobrostanowi zwierząt, polegające na naruszeniu szeregu nakazów i zakazów zawartych w tej ustawie. Ścigane obecnie na podstawie art. 37 ust. 1 *ustawy o ochronie zwierząt* trzymanie zwierząt domowych na uwięzi wbrew warunkom określonym w art. 9 ust. 2 *ustawy o ochronie zwierząt* zostanie zdepenalizowane w stosunku do innych niż pies zwierząt domowych.

Poza tym pamiętać trzeba, że określone w art. 9 *ustawy o ochronie zwierząt* obowiązki i zakazy związane z zapewnieniem odpowiednich warunków zwierzętom domowych, w myśl art. 17 ust. 2 i 7 tej ustawy stosuje się odpowiednio do zwierząt wykorzystywanych do celów widowiskowo-rozrywkowych i obronnych. Proponowana nowelizacja art. 9 ust. 2 *ustawy o ochronie zwierząt*, z uwagi na jej kształt, czyni problematycznym „odpowiednie” wykorzystanie ujętej w nim normy w stosunku do tej kategorii zwierząt.

Przebudowa art. 9 ust. 2 *ustawy o ochronie zwierząt* może mieć też wpływ na sposób stosowania art. 77 *Kodeksu wykroczeń* typizującego zachowanie polegające na niezachowaniu ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, które w swoich znamionach obejmuje niezachowanie zwykłych lub nakazanych środków ostrożności. Przedmiotem czynności wykonawczej tego wykroczenia jest każde zwierzę. Obowiązujące przepisy nie zawężają tego pojęcia do określonego rodzaju zwierząt, co przemawia za tym, iż swoim oddziaływaniem obejmuje ono wszystkie gatunki zwierząt. W konsekwencji art. 77 *Kodeksu wykroczeń* ma zastosowanie do zarówno do zwierząt domowych, jak też do zwierząt dzikich, które znalazły się pod władztwem człowieka. Przewidziana w tym przepisie czynność polega na trzymaniu zwierzęcia, przez co należy rozumieć posiadanie go w domu lub w innym pomieszczeniu (np. w budynkach gospodarskich) albo na określonym terenie (np. w przydomowym ogrodzie lub w ogrodzie zoologicznym). Penalizacją objęto trzymanie zwierząt bez zachowania zwykłych lub nakazanych środków ostrożności. Przez środki ostrożności należy rozumieć zabiegi, które mają na celu eliminację niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzi oraz niebezpieczeństwa dla mienia, którego źródłem mogą być zwierzęta. Zwykle środki ostrożności oznaczają takie, które są powszechnie stosowane przy trzymaniu określonego zwierzęcia. Dotyczą one przede wszystkim miejsca trzymania zwierzęcia

i sposobu ograniczania jego wolności. Mogą polegać w szczególności na wyprowadzaniu zwierząt pod nadzorem człowieka lub trzymaniu niebezpiecznego zwierzęcia na uwięzi. Nakazane środki ostrożności to te, które wynikają z przepisów prawa lub z polecenia określonych podmiotów, np. funkcjonariusza Policji, straży miejskiej, lekarza weterynarii. Zachowywanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia odnosi się zarówno do trzymania zwierzęcia w pomieszczeniu, na określonym terenie, jak i do wyprowadzania go na spacer, a także przewożenia (np. w środkach transportu publicznego).

Poczynione wyżej uwagi mają pełne zastosowanie do warunków bezpiecznego trzymania psów. Zasygnalizowania przy tym wymaga, że to na osobie odpowiedzialnej za psa ciąży obowiązek zachowania środków ostrożności adekwatnych do rasy i charakteru psa. Zakładanie smyczy lub kagańca może zostać uznane za tego typu środek ostrożności, zwłaszcza w przypadku psów należących do tzw. ras niebezpiecznych, np. amerykański pitbulterier, rottweiler, buldog amerykański czy owczarek kaukaski.

W kontekście powyższego wątpliwości budzi projektowany art. 9 ust. 3 *ustawy o ochronie zwierząt* wprowadzający możliwość trzymania psa na uwięzi wyłącznie w trakcie spaceru lub podczas jego transportu. Poza tym przepis ten może budzić problemy interpretacyjne, gdy weźmie się pod uwagę inne regulacje ustawowe. Przykładem takiego unormowania jest art. 30 ust. 1 pkt 13 *ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach* (Dz. U. z 2024 r. poz. 530) zabraniający puszczenia w lesie psa luzem, czy art. 166 *Kodeksu wykroczeń*, w którym zawarto wykroczenie polegające na puszczeniu luzem psa w lesie, poza czynnościami związanymi z polowaniem, szkoleniem psów będących zwierzętami wykorzystywanymi do celów specjalnych albo z ich udziałem w akcji ratowniczej, w działaniach poszukiwawczych, związanych z ochroną granicy państwowej lub zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także ze szkoleniem psów ratowniczych albo ich udziałem w akcji ratowniczej.

Z tych też względów użyte w art. 9 ust. 3 *ustawy o ochronie zwierząt* słowo „wyłącznie” może powodować trudności znaczeniowe, co przemawia za potrzebą

rozważenia przemodelowania tej regulacji i wskazanie w jej treści, że nie ma ona zastosowania do sytuacji określonych w przepisach szczególnych.

Ponadto za racjonalne należy uznać posługiwanie się jednolitym nazewnictwem i zastąpienie w projektowanym art. 9 ust. 2 *ustawy o ochronie zwierząt* wyrazu „utrzymywania” wyrazem „trzymania”, tak jak ma to miejsce w obowiązującej wersji tego przepisu. Zwrotem „utrzymywanie psa” posługuje się np. art. 10 ust. 1 *ustawy o ochronie zwierząt* w znaczeniu związanym z opiekowaniem się psem rasy uznanej za agresywną.

Łacze wygram szacunek!

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
PROKURATOR GENERALNY

Adam Bodnar
Adam Bodnar